

Gücünü *İstanbul Okan Üniversitesi*'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

İlkokul Rehberlik Bülteni İLK VE SON ÇOCUKLUK DÖNEMİ EKİM 2022

www.okankoleji.com

İLK VE SON ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE GELİŞİM

İnsan, yaşam boyu değişen ve gelişen, dinamik ve karmaşık bir canlıdır. Çeşitli dönemlerden geçer, bu dönemlerin getirileriyle yaşamını şekillendirir. Bu yüzden, çocuklarımızı anlayabilmek için öncelikle içerisinde bulunduğu gelişim dönemi özelliklerini anlamamız ve ona sabırla yaklaşmamız gerekmektedir.

Gelişim dönemlerinin yaş aralıkları çeşitli kaynaklara göre farklılık gösterebilse de genel olarak doğumdan sonraki ilk 2 yıl bebeklik, 3-6 yaş ilk çocukluk (oyun), ilkokul yıllarını kapsayan 7-11 yaş ikinci (son) çocukluk, 12-18 yaş ergenlik dönemi olarak kabul edilir.

İlkokul yıllarının ilk yılına denk gelebilen ilk çocukluk ve sonraki yıllarını kapsayan son çocukluk döneminde çocuk, fiziksel gelişiminin yanı sıra bilişsel ve duygusal olarak da olgunlaşır. Bu olgunlaşma sürecine çocukla iş birliği kurarak rehberlik edebilmek için dönemin özelliklerini göz önünde bulundurmamak son derece önemlidir.

İlk Çocukluk Döneminde Bilişsel Gelişim

3-6 yaş dönemindeki çocuk artık bilişsel gelişim evresinde dil ve sembolik düşünce yeteneğini kazanmıştır. Sembolik düşünme yeteneği; kavram geliştirme, dil, jestler, yaratıcılık, resim ve diğer sanatsal eylemler için temel oluşturmaktadır. Sembolik düşünme yeteneği özellikle oyunda kendini gösterir; çocuk artık hayali olarak nesnelere kullanmaya başlayabilir. Bu dönemde çocuk gördüğü şeylerin etkisi altındadır ve benmerkezcidir.

İlk çocukluk dönemi içerisindeki çocuk, nesnelere arasındaki ilişkileri anlayabilir, eşleştirme, uzun-kısa ayrımı ve basit-somut sınıflandırmalar (yiyecek, giyecek gibi) yapabilir. Dönem içerisinde yaşı ilerledikçe çocuk ana renklere ara renkleri ilave edebilir, sayıları görsel olarak tanıyıp ezberleyebilir. 5-6 yaşta dikkat süresinin artması ve hafızanın daha da gelişmesiyle birlikte haftanın günlerini sıralayabilirler, ev telefonu ve adresini söyleyebilirler.

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

İkinci Çocukluk Döneminde Bilişsel Gelişim

Son çocukluk döneminin temelinde somut işlemler vardır. Bu dönemde çocuğun düşüncesi hala görünen gerçekliğe bağlıdır ancak çocuk, bir problemin tek boyutlu değil farklı boyutlarının da olduğunu fark edip çözüme odaklanabilir. Zihinsel işlemlerde -somut nesnelere aracılığıyla- karmaşık problemleri daha kolay şekilde çözebilir. Akıl yürütebilir ve böylece neden-sonuç ilişkilerini gerçeğe daha uygun kurabilir.

Sosyal Gelişim

Çocuk, sosyal ilişkilerde rol-model alma yöntemini kendine ilke edinir. İlişkilene biçimlerini, iletişim kurmayı gözlemleyerek ve deneyimleyerek öğrenir. Bu nedenle çocuk için iyi bir rol-model olmak son derece önemlidir.

İlk Çocukluk Döneminde Karşılaşılabilecek Problemler

Son yıllarda yapılan araştırmalarda, sosyal becerilerde yetersizlik yaşayan çocukların çevrelerine uyumda sorun yaşadıkları, akranları tarafından reddedilme durumuyla karşı karşıya kaldıkları, okuldaki öğrenmelerinin ve yaşam kaliteleriyle birlikte anne-baba-çocuk ilişkilerinin ve akran ilişkilerinin olumsuz yönde etkilendiği vurgulanmaktadır.

Bu nedenle özellikle okul öncesi veya ilkököl yaşantılarını ilk kez deneyimleyecek olan çocukların sosyalleşme konusunda cesaretlendirilmesi, sosyal becerilerinin geliştirilmesi ve bir problem olduğu düşünüldüğünde desteğe başvurulması önem arz etmektedir.

Son Çocukluk Döneminde Karşılaşılabilecek Problemler

Arkadaş gruplarından ve özdeşim olanaklarından yoksunluk ve de koşulların olumsuzluğu, iç denetsel problemlere yol açabilir. Bununla birlikte toplumsal beklentilere, kurallara, yasalara başkaldırma davranışları başlayabilir. Bu gibi durumların en genel sonuçlarından biri ise yalnızlık hissi ve içe dönükleşme olarak karşımıza çıkabilir.

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

İlk Çocukluk Döneminde Kişilik Gelişimi

Bu dönemdeki çocuklar için anahtar kavram "girişim"dir. Okul öncesi döneme denk gelen bu dönemde çocuğun bağımsız hareket edebilme imkanı artar ve çocuk bu imkanı kullanmak ister. Ancak yetişkinlerin yetersiz desteği, azarlama ve engelleme gibi tepkileri söz konusu olduğu takdirde çocuğun girişimcilik isteği yerini suçluluk duygusuna bırakabilir.

İkinci Çocukluk Döneminde Kişilik Gelişimi

Bu dönemdeki çocuklar için anahtar kavram "başarı"dır. İlkokul dönemiyle birlikte evdeki rakipsizliği son bulan çocuk, kendisi gibi birçok akranının olduğu bir gruba girer ve bu grup içerisinde başarılı olmak ister. "Çalışmak ve başarılı olmak" duygusu ile "aşağılık duygusu" çatışma halindedir. Olumsuz pekiştireçlerle karşılaştığı takdirde aşağılık duygusu tetiklenebilir.

Her çocuk biricik ve kendine hastır. Gelişim dönemi özellik ve görevleri genel bir çerçevede incelenebilse de bunun yaşantılanması her çocuk için farklılık gösterebilir. Bu nedenle rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi olarak önerimiz, çocuğunuzun içinde bulunduğu dönemin özellikleri hakkında bilinçlenmeye yönelik çabanızın yanı sıra onun bireysel özelliklerini fark etmeniz ve bu farkındalıkla ona şefkatli ve sabırlı bir tutum sergilemeniz olacaktır.

KAYNAKÇA

- <http://www.cocukgelisimi.gen.tr/index.php/cocuk-gelisimi/252-gelisimin-donemleri-nelerdir>
- https://mehmetakifersoyanaokulucorum.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/19/01/759163/icerikler/3-6-yas-arasi-cocuklarin-gelisim-ozellikleri_
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/353441>
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/115071>
- <https://pdr.org.tr/wp-content/uploads/2019/10/Okul-Psikolojik-Danisman%C4%B1-E-Bulteni-8-.pdf#page=31>

OKAN EĞİTİM KURUMLARI REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİRİMİ

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE